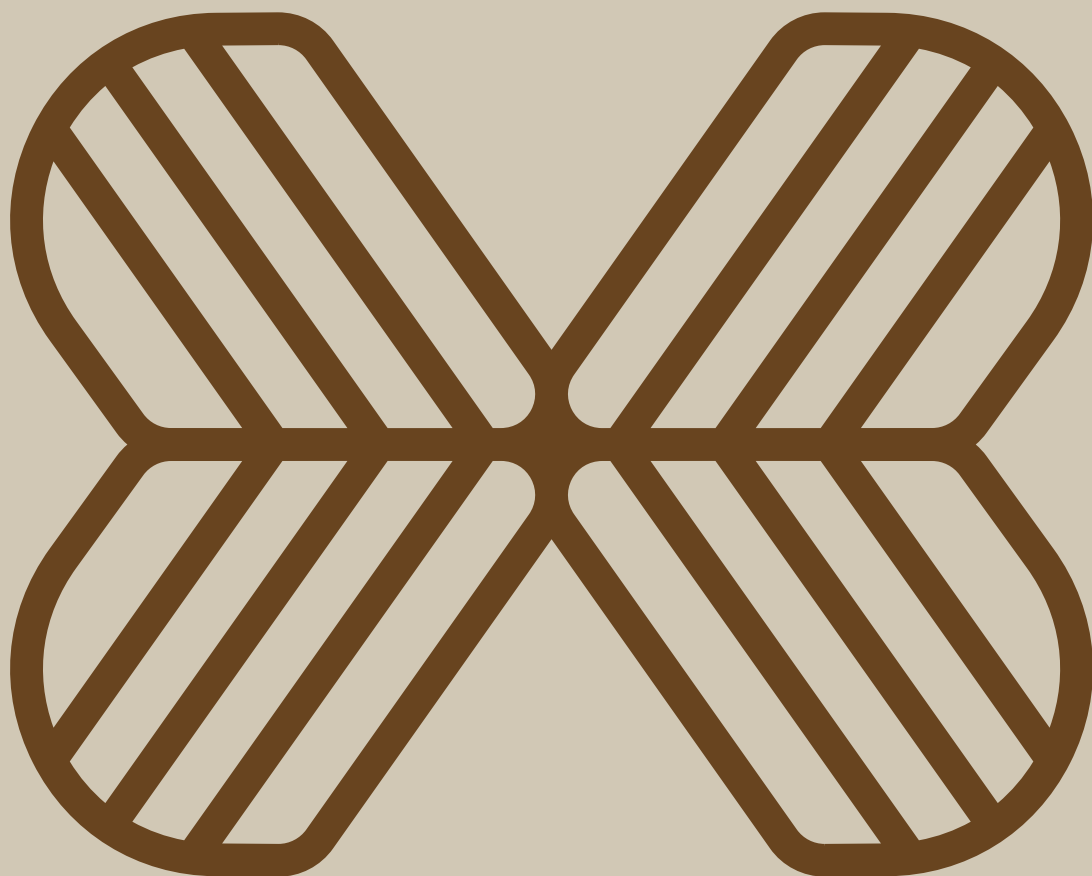

Bokbranschens klimatpåverkan 2021

Bokbranschens klimatinitiativ

Om rapporten

Den här rapporten kartlägger bokbranschens gemensamma klimatpåverkan 2021. Underlaget består dels av befintliga klimatberäkningar, från de deltagare som redan redovisar sina utsläpp, och dels av en förenklad datainsamling och beräkning av övriga deltagares klimatutsläpp. Målet med kartläggningen är att få en överblick över bokbranschens totala utsläpp av växthusgaser och att identifiera de viktigaste utsläppskällorna.

Totalt deltog 14 förlag, 48 bokhandlare, två internetbokhandlar och tre strömningstjänster. De står tillsammans för cirka 80 procent av den svenska bokmarknaden.

Klimatberäkningen har gjorts i enlighet med *Greenhouse Gas Protocol* (GHG-protokollet). Det är den mest vedertagna och använda internationella standarden för klimatberäkningar. I GHG-protokollet delas klimatutsläppen upp i tre olika kategorier, så kallade *scopes*.

För beräkningarna har ett operationellt tillvägagångssätt använts. Det betyder att de deltagande företagen tar ansvar för och rapporterar alla verksamhetsdelar där de har operativ kontroll. Eftersom beräkningarna är förenklade har schablonvärden använts, till exempel för papperstyper och trycktekniker. Utsläppen från inköpt el har beräknats enligt

market based-metoden, vilket innebär att elkonsumentens val av energikälla, förnybar eller icke-förnybar, reflekteras i beräkningen av elförbrukningens utsläpp.

Eftersom rapporten mäter bokbranschens totala utsläpp har vi varit noga med att inte dubbelräkna några utsläpp. Transporter från tryckerier till lager har allokerats till förlagen, medan transport mellan lager och butik räknats till återförsäljarna, uppdelat på fysisk bokhandel och internetbokhandel. Till bokhandlarnas utsläpp har också böcker från internationella förlag räknats.

I rapporten redovisas alla utsläpp i CO₂e, koldioxid-ekvivalenter. Olika växthusgaser släpper ut olika mycket. När något anges i CO₂e så visar det hur mycket koldioxid som skulle behöva släppas ut för att ge samma påverkan på klimatet.

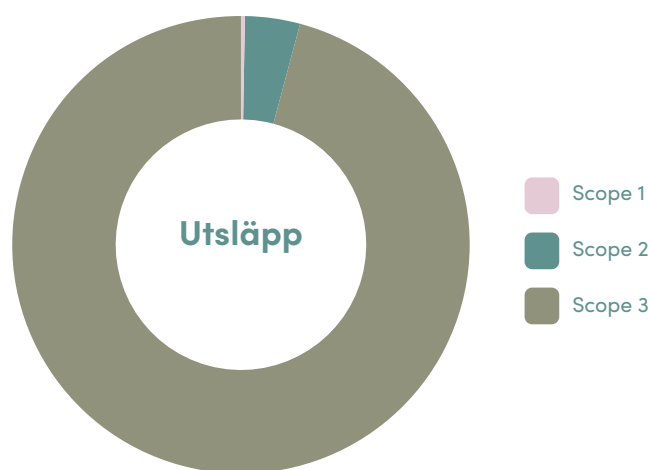
SCOPES

Resultat 2021

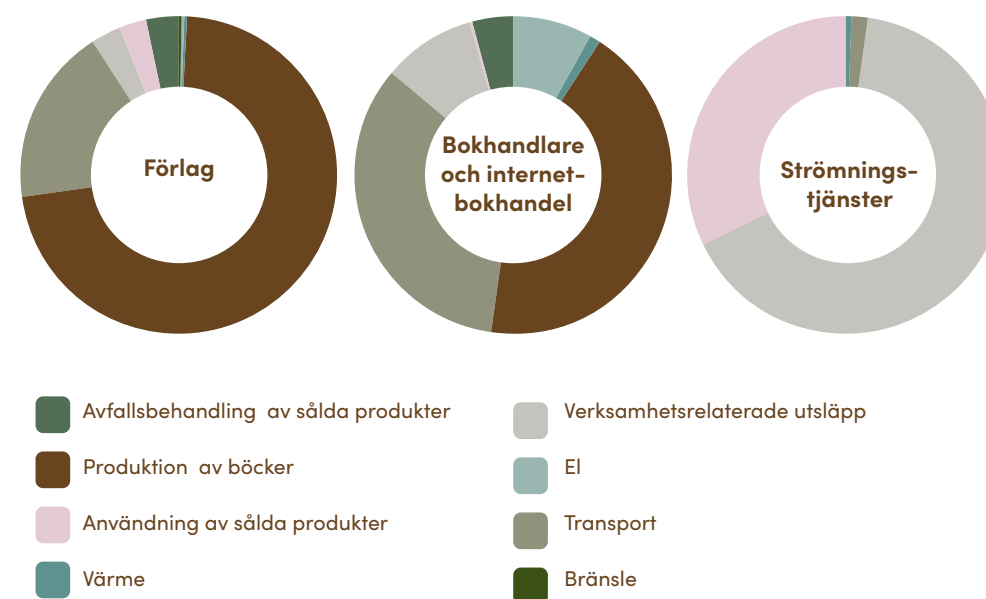
Deltagarna i Bokbranschens Klimatinitiativ släppte totalt ut 39 254 ton CO₂e under 2021. Det motsvarar mindre än en promille av Sveriges territoriella utsläpp under samma år. Majoriteten av utsläppen finns i scope 3, mer än 95 procent. De direkta utsläppen, alltså scope 1, utgör endast 0,3 procent av de totala utsläppen, och de indirekta utsläppen från inköpt energi, scope 2, bara 3,9 procent.

UTSLÄPP I SCOPE 1, 2 OCH 3

Den största andelen utsläpp kommer från bokproduktion, 52,9 procent, och transporter, 22,4 procent. Den tredje största utsläppskällan är köpta varor, såsom möbler och kontorsprodukter, och köpta tjänster från tredje part.* Även elförbrukning står för en stor del av utsläppen, både från konsumtion av digitala böcker och från förbrukningen på kontor och i butiker. Majoriteten av elförbrukningen kommer från bokhandlarna, vilket beror på det konservativa antagandet att alla bokhandlare utan egen klimatberäkning använder icke-förnybar elektricitet.**

INDEXERADE UTSLÄPP PER AKTÖRSGRUPP OCH UTSLÄPPSKÄLLA

* Utsläppsdata över köpta varor och tjänster kommer enbart från de befintliga klimatberäkningarna, och finns inte med i dataunderlaget för de förenklade beräkningarna.

** I rapporten räknas hela el- och värmeförbrukningen in, trots att en del av ytan rymmer annat sortiment än böcker, till exempel kontorsprodukter, spel och pyssel.

I korthet

TOTALA UTSLÄPP

39 254 ton CO₂e

FRÅN TRANSPORTER*

8801,9 ton CO₂e

*Alla transporter har inte gjorts med lastbil, men transportutsläppen har räknats om till km med genomsnittlig lastbil

FRÅN ELFÖRBRUKNING

1266,4 ton CO₂e

FRÅN BOKPRODUKTIONEN

20 777,2 ton CO₂e

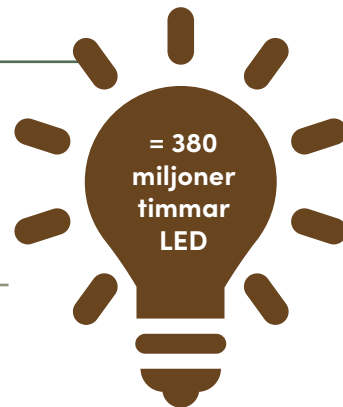
69 deltagande företag, varav 10 rapporterade in fullständiga klimatberäkningar och 59 gjorde förenklade beräkningar

De deltagande förlagen producerade 22 miljoner tryckta böcker vilket motsvarar

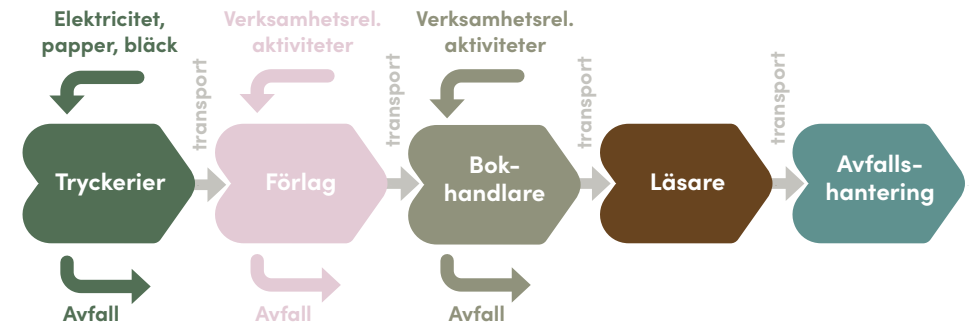
0,08%

av Sveriges territoriella utsläpp 2021 eller 4300 svenskers totala konsumtionsutsläpp under samma år

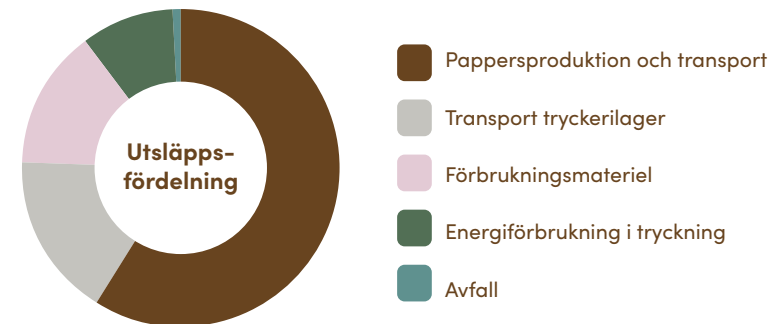

Bokens livscykel

LIVSCYKEL OCH INDEXERAD UTSLÄPPSFÖRDELNING AV EN FYSISK BOK

INDEXERAD UTSLÄPPSFÖRDELNING AV EN TRYCKT BOK

DEN GENOMSNITTLIGA BOKEN* SLÄPPER UT 650 g CO₂e vilket motsvarar...

3 kg potatis

eller

2 st bananer

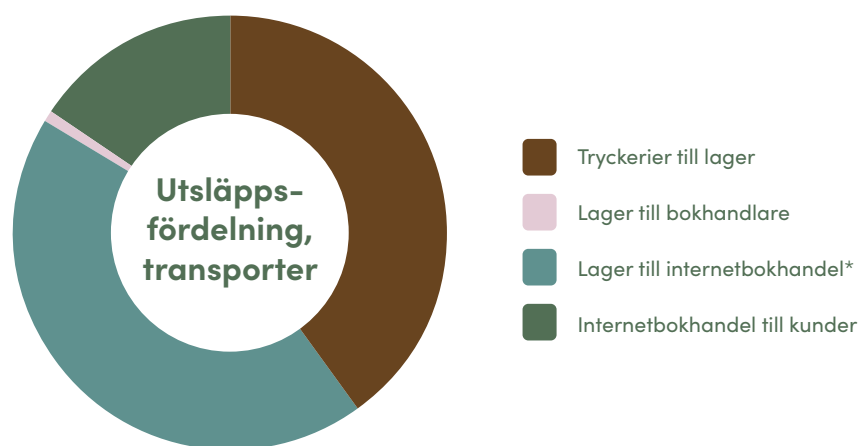
eller

4 km med bil

* Genomsnittsboken har antagits väga 0,5 kg, dock utifrån ett fåtal datapunkter.

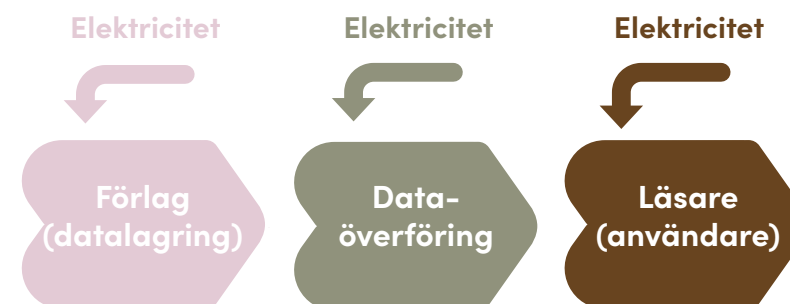
Majoriteten av den tryckta bokens utsläpp utgörs av produktions- och transportutsläpp i papperstillverkningen. Produktionsutsläppen härstammar oftast från fossila bränslen och icke-förnybar elektricitet i pappersbruken. Transport från tryckerier till lager är den näst största utsläppskällan, följt av förbrukningsmaterial som används i tryckprocessen: lim, bläck och rengöringsmedel. Energiförbrukningen i tryckprocessen utgör 10 procent av en boks totala utsläpp.

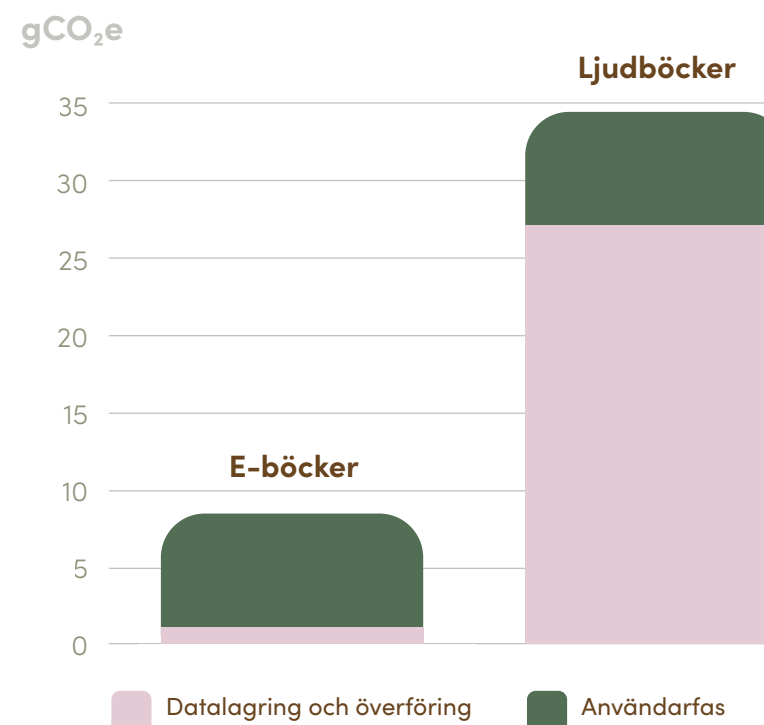
Av samtliga transportutsläpp från tryckeri till kund så kommer 40 procent från transporten mellan tryckerierna och lagren. Nästan hälften av de totala utsläppen uppstår när böckerna transporteras mellan lager och internetbokhandlarna, medan 15 procent av utsläppen kommer från böcker som skickas från internetbokhandeln till kunderna. Transport från lager till fysiska bokhandlare utgör en liten del av de totala transportutsläppen. Kundens resa, till butik eller till upphämtningsställe, har inte inkluderats i beräkningen.

*Majoriteten av transportutsläppen mellan lager och internetbokhandel består av flygtransporter av utländska böcker.

LIVSCYKEL AV EN DIGITAL BOK

JÄMFÖRELSE AV UTSLÄPP FRÅN EN E-BOK OCH EN LJUDBOK

De digitala böckernas utsläpp ligger i datalagringen, dataöverföringen och elektriciteten som går åt i användarfasen, men hur de är fördelade ser olika ut för ljud- och e-böcker. Detta beror på att ljudböcker vanligtvis är större filer som kräver mer elektricitet för datalagring och dataöverföring. Dataöverföringen för en digital bok sker ofta genom det mobila nätverket, som har en lägre överföringseffektivitet än stationära nätverk.

GENOMSnittligt utsläpp i gCO₂e per genomläsning*

Ljudbok

34

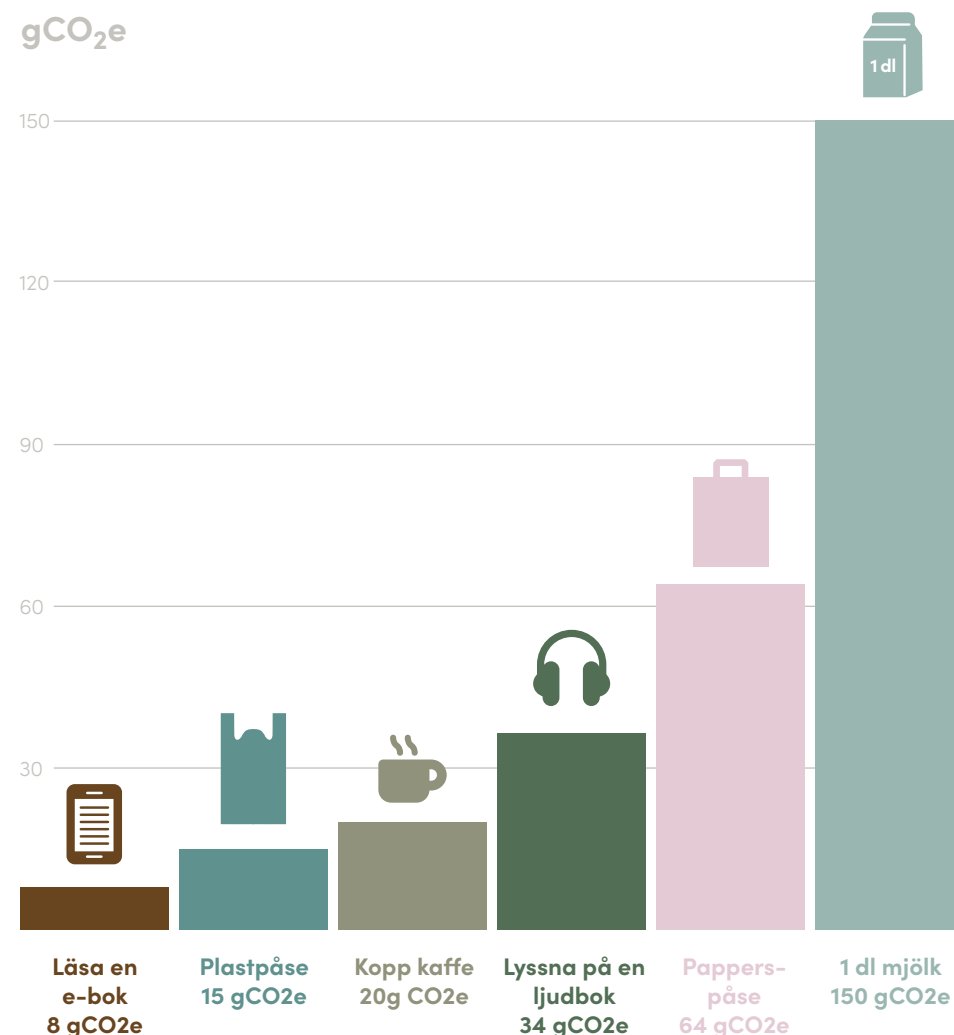
E-bok

8

Det går inte att jämföra fysiska och digitala böckers klimatpåverkan på ett enkelt sätt. Den tryckta bokens utsläpp sker innan den når läsaren. Därefter kan den läsas hur många gånger som helst, utan att det påverkar klimatavtrycket. Den digitala bokens utsläpp uppstår framförallt i den enskilda läsningen eller lyssningen.

Till den digitala bokens utsläpp tillkommer dessutom enheten

som används för att läsa eller lyssna på boken, till exempel en läsplatta eller en mobiltelefon. Deras klimatpåverkan är inte inkluderad i den här beräkningen, eftersom de ligger utanför systemgränsen i GHG-protokollet. För en fullständig produktberäkning bör också enhetens avtryck beräknas, och den digitala bokens utsläpp alltså ses som högre än vad som anges här.

*Den genomsnittliga ljudboken är 10 timmar.

Bokbranschens klimatinitiativ ska stödja den svenska bokbranschen i arbetet med att minska sin klimatpåverkan. Vi samarbetar över hela kedjan – förlag, bokhandel, e-handel och strömningstjänster – för att tillsammans som bransch både kartlägga våra utsläpp och sätta gemensamma mål på såväl kort som lång sikt. Bokbranschens klimatinitiativ är en plattform för samverkan, kunskapsdelning och inspiration, där vi lär av varandra och hjälps åt att bli bättre.

Flera av aktörerna på den svenska bokmarknaden har redan påbörjat ett klimatarbete, men många har inte det. Det här initiativet är både ett sätt att möjliggöra klimatarbete för de som ännu inte kommit igång, och en möjlighet för de som arbetar med frågan att komma ännu längre. Erfarenhet och lärdomar från de som redan inlett arbetet skapar förutsättningar för bokbranschen som helhet att samverka i klimatfrågan.

Adlibris, Arvids Bok- och Kontorscenter, Björns bokhandel, Bok & Co, Bokhandeln Laholm, Bokusgruppen, Bonnierförlagen, BookBeat, Dillbergska bokhandeln, Djursholms Bokhandel, Eric Ericssons Bokhandel, Erik Hultgrens Bokhandel, Firmaboken, Fri Tanke, Globe Bokhandel, Hallstaviks bokhandel, Helins bokhandel, Historiska Media, Hübenettes bokhandel, Kiruna Bokhandel, Kramfors Bokhandel, Lind & Co, Lisco Bok och Papper, Lundells Bok & Kontor, Mariaplans bokhandel, Minerva bok- och pappershandel, Mondial, Natur & Kultur, Nextory, Norstedts Förlagsgrupp, Näsby Parks Bokhandel, Opal, Ordalaget, Ordfront, Polaris, Piratförlaget & Lilla Piratförlaget, Sekwa, SF-Bokhandeln, Storytel, Söderslätts Bok & Papper, Strömstads Bokhandel, Timbro, Törnqvists Bokhandel, Volante, Åmåls Bok- & Pappershandel, Öbacka Bok

www.bbki.se